

Datum

2025-01-14

Adress

205 80 Malmö

Diarienummer

HVO-2024-3927

Förslag till yttrande

Till

Kommunstyrelsen

**Remiss om kommuners och regioners
grundläggande beredskap inför kris och krig (SOU
2024:65)
STK-2024-1561**

Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden föreslås besluta att lämna följande yttrande:

Sammanfattning

Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden ställer sig positiv till utredningens intention om stärkt beredskap inför kris och krig men anser att vissa förslag behöver förtydligas gällande ansvar och befogenhet. Vidare anser nämnden att det är av största vikt att nämnden ersätts tillräckligt för att intentionerna i den föreslagna lagen ska kunna uppnås.

Yttrande

Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden ställer sig positiv till utredningens intention om stärkt beredskap inför kris och krig och anser att förslaget i stort bidrar med en ökad tydlighet avseende ökad förmåga att upprätthålla samhällsviktig verksamhet både under fredstida krissituationer och höjd beredskap. Det ställer dock stora krav på nämnden vilket kräver en tydlighet gällande kommunens ansvar i relation till andra aktörer samt att det ges rätt förutsättningar både vad gäller gemensam inriktning, målsättning och finansiering. Nämnden besvarar remissen utifrån nämndens ansvarsområden.

6.3.6 Grundläggande verksamhetsförmåga

Förslaget om grundläggande verksamhetsförmåga medför en omfattande ambitionshöjning avseende planering och förberedande åtgärder för att skapa eller upprätthålla en förmåga att hantera kvalificerade fredstida krissituationer och höjd beredskap. Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden anser att begreppet ”grundläggande verksamhetsförmåga” behöver förtydligas i form av vilka scenarier nämnden förväntas ta höjd för.

Utredningen lämnar inga förslag om privata aktörers medverkan i planeringen för det civila försvaret eller deras förmåga att upprätthålla sina samhällsviktiga verksamheter under fredstida krissituationer eller höjd beredskap. Privata aktörer bedriver verksamhet på uppdrag av hälsa-, vård- och omsorgsnämnden som faller under sådan verksamhet som ska upprätthållas enligt förslaget. Nämnden finner det önskvärt att belysa kommunens ansvar i verksamhetsområden där det finns privata aktörer och att det tydliggörs hur långtgående kommunens ansvar är, till exempel om nämnden i upphandlingsförfarandet kan avtala bort ansvaret.

6.3.7 Särskilt om kommuners och regioners förmåga vid omfattande eller extrema bristsituationer under kvalificerade fredstida krissituationer och höjd beredskap

Inom hälsa-, vård- och omsorgsnämndens målgrupp finns personer som bor i ordinärt boende och har behov av insatser från nämnden i form av måltider. Dessa personer finns inte med i utredningens förslag gällande upprätthållande av måltidsverksamhet, men kan inte tillgodose sina behov själva. Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden anser att det finns en osäkerhet gällande vilka verksamheter som avses och att detta behöver förtydligas. Vidare saknar nämnden ett liknande resonemang gällande måltidsverksamhet och privata aktörer, som förs utifrån skyddsrum (6.4.3) om att huvudmän genom uppdragsavtal ska säkerställa att privata aktörer har förmåga att lämna hjälp.

6.4.3 Hjälp vid användning av skyddsrum eller andra skyddade utrymmen

Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden anser att det är rimligt att nämnden ska planera inför att skydda de individer som nämnden har ett ansvar för vid kris och krig. Nämnden är dock tveksamma till om personer på särskilt boende för äldre alltid ska flyttas till ett skyddsrum på annan geografisk plats. Det finns stora risker med att flytta personer som är multisjuka och har ett stort behov av vård och omsorg. I förekommande fall kan en flytt leda till att individen avlider. Nämndens boenden klassificeras inte som skyddsrum men kan i förekommande fall vara relativt säkra. Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden anser att en bedömning bör kunna göras, dels om byggnaden anses säker, dels om det är möjligt att flytta individer utifrån deras hälsotillstånd. Nämnden känner sig osäker på om begreppet ”andra skyddade utrymmen” ger nämnden möjlighet till en egen bedömning, då förklaringen till begreppet är något vag.

Ett medskick kopplat till skyddsrum är vikten av att det på nationell nivå även beaktas tillgänglighetsfrågor i samband med planering och utveckling av skyddsrum för att tillmötesgå olika målgruppers behov, till exempel kräver platser för personer som är sängliggande större utrymme.

Ekonomiska konsekvenser

Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden anser att utredningens förslag om ambitionshöjningar kopplat till beredskap inför krig och kris kommer leda till kostnadsökningar, vilket huvudsakligen föreslås kompenseras genom höjningar av de generella statsbidragen. Nämnden ser positivt på att staten lämnar ekonomisk ersättning för de ökade och nya kostnader som planering och åtgärder kommer att medföra, men delar de farhågor som lämnas i utredningens särskilda yttrande. Nämnden vill betona att ekonomisk finansiering behöver ske på längre sikt, och att det krävs en full finansiering för att nämnden ska kunna uppfylla kraven och vidta de åtgärder som krävs i enlighet med utredningens förslag.

Ordförande

Anders Rubin

Förvaltningschef

Sergio Garay